

Euroopa Kohus teeb otsuse rahvusvahelise kaitse saajate liikumisvabaduse ja nende isikute integreerumise hõlbustamiseks mõeldud meetmete vaheliste suhete kohta

Täiendava kaitse saajatele võib kehtestada elukohanõude, kui neil esineb rohkem integreerumisraskusi kui teistel isikutel, kes ei ole liidu kodanikud ja kes elavad kaitse andnud liikmesriigis seaduslikult

Liidu direktiivi¹ kohaselt peavad liikmesriigid võimaldama isikutel, kellele nad on andnud täiendava kaitse seisundi,² nende territooriumil vabalt liikuda samadel tingimustel nagu teistel isikutel, kes ei ole liidu kodanikud ja kes elavad seal seaduslikult.

Saksa õiguses on ette nähtud, et kui täiendava kaitse saajad saavad sotsiaaltoetusi, peab nende elamisloas olema ette nähtud kohustus elada konkreetsetes kohas (edaspidi „elukohanõue“). Esiteks võib selle nõude eesmärk olla tagada toetuste maksmisest tuleneva koormuse sobiv jaotus erinevate pädevate asutuste vahel. Teiseks võib selle eesmärk olla muuta isikutele, kes ei ole liidu kodanikud, Saksa ühiskonda integreerumine hõlpsamaks.

Ibrahim Alo ja Amira Osso on Süüria kodanikud, kellest esimene saabus Saksamaale 1998. ja teine 2001. aastal. Neile anti täiendava kaitse seisund. Neile kehtestati ka elukohanõue, mille nad Saksamaa kohtutes on vaidlustanud. Vaidlust lahendab nüüdseks Bundesverwaltungsgericht (kõrgeim halduskohus, Saksamaa), kes palub Euroopa Kohtul selgitada, kas elukohanõue on direktiiviga kooskõlas.

Tänases otsuses tõdeb Euroopa Kohus kõigepealt, et **direktiiviga on liikmesriikidele pandud kohustus võimaldada isikutel, kellele nad on andnud täiendava kaitse seisundi, mitte ainult liikmesriigi territooriumil vabalt liikuda, vaid ka endale seal elukoht valida**. Seetõttu kujutab nende isikutele kehtestatud elukohanõue endast direktiiviga tagatud liikumisvabaduse piirangut. Kui see nõue kehtestatakse ainult täiendava kaitse saajatele, kes saavad sotsiaalabi, kujutab see endast ka piirangut nende isikute liidu õigusest tulenevale õigusele saada sotsiaalabi.

Selles kontekstis rõhutab Euroopa Kohus, et täiendava kaitse saajatele ei või üldjuhul kohaldada elukoha valimisel piiravat korda kui see, mida kohaldatakse muudele asjaomases liikmesriigis seaduslikult elavatele isikutele, kes ei ole liidu kodanikud, ega sotsiaalabi saamisel piiravat korda kui see, mida kohaldatakse kõnealuse riigi kodanikele.

Euroopa Kohus leiab siiski, et ainult täiendava kaitse saajatele on elukohanõue võimalik kehtestada juhul, kui nad ei ole asjassepuutuvate siseriiklike õigusnormidega taotletava eesmärgi seisukohast objektiivselt sarnases olukorras nagu isikud, kes ei ole liidu kodanikud ja kes elavad asjaomases liikmesriigis seaduslikult, või selle riigi kodanikud.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv nr 2011/95/EÜ, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT L 337, lk 9).

² Täiendava kaitse seisundi võib anda isikutele, kes ei ole liidu kodanikud, kes ei kvalifitseeru pagulaseks, kuid kes ilmnenu mõjuval põhjusel vajavad rahvusvahelist kaitset.

Seejärel möönab Euroopa Kohus, et sotsiaaltoetuste saajate liikumine või nende ebavõrdne koondumine liikmesriigi territooriumil võib tähendada, et toetuste maksmisest tulenev rahaline koormus jaguneb pädevate asutuste vahel ebasobivalt. Koormuse ebavõrdne jagunemine ei ole siiski konkreetselt seotud sellega, kas sotsiaaltoetusi saavad isikud on täiendava kaitse seisundi saajad. Neil asjaoludel **on direktiiviga vastuolus üksnes täiendava kaitse seisundi saajatele elukohanõude kehtestamine eesmärgiga tagada toetuste maksmisest tuleneva koormuse sobiv jaotus.**

Seevastu märgib Euroopa Kohus, et Saksa kohtu ülesanne on kontrollida, kas sotsiaalabi saavad täiendava kaitse seisundi saajatel esineb rohkem integreerumisraskusi kui muudel isikutel, kes ei ole liidu kodanikud, kuid kes elavad Saksamaal seaduslikult ja saavad sotsiaalabi. Juhul kui need kaks isikute kategooriat ei ole sarnases olukorras seoses eesmärgiga hõlbustada selliste isikute Saksamaale integreerumist, kes ei ole liidu kodanikud, **siis ei ole direktiiviga vastuolus see, kui täiendava kaitse saajatele kehtestatakse elukohanõue eesmärgiga soodustada nende integreerumist**, ning seda isegi juhul, kui see nõue ei kehti muudele isikutele, kes ei ole liidu kodanikud ja kes elavad Saksamaal seaduslikult.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda siseriiklikku kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriigi kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebisaidil alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamise ülekanne on kättesaadav „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106